

kiadások. Ezek a kiadások az összes egyetemi kiadásoknak kb. 2/3 részét teszik ki, mert ebbe a kategóriába tartoznak a klinikák dologi kiadásain kívül a klinikákon alkalmazott orvosok, ápolók és egyéb alkalmazottak illetményei is, sőt idetartozik a gazdasági hivatal alkalmazottai nagy részének illetménye is, mert a gazdasági hivatal munkájának igen nagy része szintén a klinikákkal kapcsolatos.

A pengő mai vásárló ereje mellett a fűtési idő alatt kb. havi 160.000 P volna szükséges a klinikák üzembe tartására, míg az egyetem egyéb munkájának tovább folytatására egyelőre kb. havi 700.000 P-vel megoldható lenne. Havi 400.000 P-ből nem volna persze fedezhető az egyetem összes alkalmazottainak a szakszervezet által megállapított illetménye s így a kérdés csak az alkalmazottak egy részének elbocsátásával vagy a kért illetmények bizonyos redukciójával volna megoldható. Ez utóbbit a professzorok önmagukra nézve készséggel vállalják.

Az egyetem állandó támadások középpontjában áll. Valószínű, hogy ezek a támadások nem fognak egyelőre megszűnni. Különösen számolni kell a román nacionalisták akciójával, akik az erdélyi magyar egyetem működését lehetetlenné óhajtanák tenni. Minden jel arra mutat, hogy a nagyszebeni egyetem ezt az irányzatot szolgálja. Olyan információk is vannak ugyan, hogy a nagyszebeni egyetem professzorainak egy része demokratikus érzelmű s nem zárkóznak el a magyar egyetemmel való együttműködés elől. Közülük Petrovici professzor a kolozsvári Tanács egyes tagjai előtt október 16-án tett is ilyen kijelentést. November 20-án egyetemünk egyes professzorainak⁵⁸⁹ (nem a Tanácsnak) aláírásával meghívás ment a nagyszebeni egyetem demokrata érzelmű professzoraihoz, hogy az erdélyi egyetemi kérdés megbeszélése végett jöjjenek Kolozsvárra. Erre a meghívásra, melyet Kolozsvár román nemzetiségű polgármestere vitt le és kézbesített, mindmáig semminemű válasz nem érkezett.

A bukaresti „Curierul” című napilap 1944. december 15-i I. évf. 16. számában leközölte a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszternek egyetemünkhöz intézett szeptember 28-i rendeletét,⁵⁹⁰ s ennek kapcsán támadást intézett az egyetem ellen azt állítva, hogy a rendeletből kitűnőleg az egyetem a Horthy-kormányzat megbízásából maradt Kolozsváron s annak a szempontjait van hivatva szolgálni.

Erre a rendeletre kiterjeszkedett [sic!] az a bizottság is, melyet a Kolozsváron működő Legfőbb Tanácsadó Testület kérésére Kolozsvár román nemzetiségű főispánja⁵⁹¹ küldött ki bizonyos, az egyetemmel kapcsolatos kérdések kivizsgálására. A rektor a bizottság tagjainak előbb élőszóval, majd írásba foglalva megadta a szükséges felvilágosításokat s kifejtette előttük a rendelet kiadásának előzményeit s megvilágította tartalmának helyes értelmét.

Soksorosított gépirat. Az eredeti példányról (mely Csögör Lajos hagyatékából származik) készült másolat Vincze Gábor tulajdonában van.

589 Zolnai Béla, Várkonyi Hildebrand és Szabó T. Attila

590 Lásd a 3. sz. dokumentumot.

591 Feltehetően Vasile Pogăceanuról van szó. (1944. december közepéig Kolozsvár és Kolozs megye főispánja id. Teofil Vescan volt.)

23.
AZ ÉSZAK-ERDÉLYI ORSZÁGOS DEMOKRATA ARCVONAL PÁRTJAI
ÉS SZERVEZETEI ÁLTAL KIKÜLDÖTT JOGÜGYI BIZOTTSÁG
TANÁCSKOZÁSÁNAK HATÁROZATA AZ AKTUÁLIS PROBLÉMÁKRÓL

Kolozsvár, 1944. december 28.

Készült a Nemzeti Demokrata Arcvonal Jogügyi Bizottságnak Kolozsvárott, 1944. december 28-án reggel 9 órakor tartott üléséről, melyen jelen voltak Pojghi M.[iklós] a Kommunista Párt, dr. Pásztai G.[éza] a Szociáldemokrata Párt, dr. Bernád Á.[goston], a Magyar Népi Szövetség, dr. Neumann J.[enő] a Demokrata Zsidócsoporthoz és Belovai I.[stván] a Szakszervezeti Tanács kiküldötte.

Elnököl dr. Pásztai G., a jegyzőkönyvet vezeti Pojghi M.

Tekintettel a Központi Tanácsadó Testületnek 1944. december 7-i teljes ülésén hozott határozatára, a Jogügyi Bizottság vizsgálat alá vette az 1. sz. Jegyzőkönyvben megfogalmazott véleményeit, melyeket a következőképp módosított, illetve egészített ki:

I. A főhatalom

1.) Az a jogforrás, melyből Észak-Erdély lakosságának jogai és kötelességei származnak és amely ennek a területnek alkotmányos alapokmányát képezi: az 1944. szept. 12-án Moszkvában aláírt és egyrészt a Szocialista Szovjet Köztársaságok Szövetsége, az Észak-Amerikai Egyesült államok és Nagy-Britannia, másrészt Románia között kötött fegyverszüneti szerződés.

2.) Az előző bekezdésben foglaltak folyamánként a Jogi Bizottság kifejezi ezt a véleményét, hogy [a] magyar államnak erre a területre és Észak-Erdély lakosságára gyakorolt felségjoga megszűnt.

3.) Eme területek fölött a felségjogot a fegyverszüneti egyezmény aláíróinak nevében, a Szövetségek közti Ellenőrző Bizottság megbízása alapján a Szovjet katonai parancsnokság gyakorolja, meghatalmazottai útján.

II. A törvény

4.) Ezen a területen a jogfolytonosság alapján és a katonai parancsnokság kifejezett rendelkezése szerint a demokratizált magyar törvények alkalmazandók.

5.) A törvényhatósági, megyei és városi hatóságoknak mindama rendeletei, amelyek nem esnek az ő kifejezett jogkörükbe, de amelyek kibocsátása szükséges a meglévő törvényeknek és a rendeleteknek a demokratikus és antifasiszta elveikkel valamint a fegyverszüneti szerződés szövegével és szellemével való összhangba hozatalára, a következő formulának megfelelően alkotandók:

„Az illetékes katonai hatóságoktól kapott meghatalmazásunk alapján elrendeljük:....”

Az összes előző rendeletek, még ha nem is ilyen formában szerkesztettek, mint helyesen szerkesztettek tekinthetők.

III. Nyelvhasználat

6.) A katonai parancsnokság rendelkezése szerint Észak-Erdély területén a jogfolytonosság alapján a demokratizált magyar törvények alkalmazandók. A Jogügyi Bizottságnak az a véleménye, hogy elsősorban antidemokratikusnak tekintendők azok a törvényes intézkedések, amelyek szerint Észak-Erdély területén a hivatalos nyelv a magyar, melynek használata az egész közelében kötelező és kizárólagos tekintettel arra, hogy ezen a területen körülbelül egyenlő arányban, két nemzeti öntudattal rendelkező nép lakik, a román és a magyar, amelyek a jogegyenlőség alapján, kultúrájuk védelmében és gyakorlati megfontolások folytán is jogosan igényelhetik az egyenlő elbánás elvének gyakorlati alkalmazását, – következésképp a Jogügyi Bizottság azt a véleményt fejezi ki, hogy Észak-Erdély területén a következő demokratikus elvek alkalmazandók:

7.) Minden lakos, fizikai személy, valamint a közjogi és magánjogi jogi személyek, amennyiben tagjaiknak az anyanyelve, jogosultak szabadon használni, szóban és írásban, úgy a magánéletben, mint a közéletben, román vagy magyar anyanyelvüket. A hatóságok kötelesek a fent írt személyeknek az általuk használt nyelven válaszolni kéréseikre.

8.) Az összes közigazgatási hatóságok és intézmények, valamint ezek szolgálatainak ülésein minden tag jogosult saját anyanyelvét használni. Kérelemre az elnök gondoskodik arról, hogy a felszólalásnak rövid tartalma a más nemzetiségű tagok nyelvére lefordíttassék.

Hogy azon a területen, amelyre ennek a közigazgatási hatóságnak vagy intézménynek működési köre (hatásköre) kiterjed, a lakosságnak legkevesebb 90%-a ugyanazon anyanyelvű: a hatóságok és intézmények üléseinek jegyzőkönyve kizárólag ezen a többségi nyelven vezetendő.

Ha azonban az összlakosságnak legalább 10%-a más anyanyelvű, mint ama közigazgatási terület többsége, az ülések jegyzőkönyve a kisebbségi nemzetiség nyelvén is vezetendő. Ebben az utóbbi esetben a belső ügykezelés is kétnyelvű lesz oly értelemben, hogy szabadon használható a hivatalos nyelvek bármelyike.

Két közigazgatási hatóság közti levelezésben eme hatóságok közös nyelve használendő. Ha egy ilyen közös nyelv nincs, az a hatóság, amely a megkeresést intézi, köteles lesz csatolni a megkeresett hatóság nyelvén készült fordítást is.

A fenti szabályok alkalmazandók azokra a magánjogi vagy közjogi jogi személyekre is, amelyek tagjai különböző anyanyelvűek.

9.) Az igazságszolgáltatásban azoknak a lakosoknak anyanyelve használendő, akik legalább 90%-át teszik ki ama terület lakosságának, amelyre az illető bíróságnak hatásköre van. Ha van egy másik nemzetiség is, amelyhez tartozó száma az illető terület összlakosságának 10%-ánál nagyobb, a tárgyalási nyelv:

- a) az azonos feleknek az anyanyelve,
- b) az alperesnek vagy a vádlottnak anyanyelve, ha a felek különböző anyanyelvűek,
- c) az alperesek vagy vádlottak többségének anyanyelve, ha többen vannak,

d) amennyiben az alperesek vagy vádlottak egyenlő számban különböző nemzetiséghez tartoznak figyelembe veendő és döntő a felperesnek vagy magánvádlónak anyanyelve,

e) ha a többség ezen az alapon sem állapítható meg, az eljárási nyelv annak a nemzetiségnek nyelve lesz, amely ama bírósági területen többségben van.

Az egyszer már megállapított eljárási nyelv nem változtatható meg a fellebbezési eljárásban sem és az használandó a főüggyel kapcsolatos perenkívüli eljárásban is.

Az anyanyelv használatára vonatkozóan perbelépés előtt tett előzetes lemondás nem érvényes.

Ami a nyelvhasználatot illeti, a meghatalmazott jogi helyzete azonos a megbízó jogi helyzetével.

A feleknek és tanúknak kihallgatása saját anyanyelvükön történik, kivéve azt az esetet, ha a kihallgatott fél kijelenti, hogy az eljárási nyelven akar vallani, ámbár az nem az ő anyanyelve.

A bíróság főnöke gondoskodni fog arról, hogy hivatalos tolmácsok álljanak a bíróság rendelkezésére.

Ami az ügykezelési nyelvet és a két bírói hatóság közötti levelezés nyelvét illeti, megfelelő módon alkalmazandók az előbbi fejezetben írt rendelkezések.

10.) A közigazgatási és bírói hatóságok által kiadott közérdekű rendeletek és hirdetések annak a nemzetiségnek anyanyelvén is kibocsátandó, amely legalább 3%-át kiteszi az ama illetékességi területen lakók összességének.

11.) Gyakorlati megfontolásokból és a közigazgatás és igazságszolgáltatás megkönnyítése céljából a jogügyi bizottság véleményezi a közigazgatási és igazságszolgáltatási kerületeknek olyan megszervezését, hogy ezek a lehetőség szerint azonos nemzetiségű illetve anyanyelvű lakosokat foglaljanak magukba.

12.) Az anyanyelv használatához való jognak minél szélesebb biztosítására és a lakosság nagy tömegének érdekében, a Jogügyi Bizottság kívánatosnak tartja, hogy a kisebbségeknek a 8.) és 9.) pontokban írt jogokat biztosítsanak abban az esetben is, hogyha az illető területen a lakosság 10%-át el nem ért azonos anyanyelvű lakosok száma

100	azokban a községekben, melyekben az összlakosság száma	1000
150	“ “ “ “ “	1500
200	“ “ “ “ “	2000
300	“ “ “ “ “	3000
400	“ “ “ “ “	4000
500	“ “ “ “ “	6000
300	“ városokban, “ “	3000
400	“ “ “ “ “	4000
500	“ “ “ “ “	6000
600	“ “ “ “ “	8000
800	“ “ “ “ “	10.000
1000	“ “ “ “ “	15.000

1200	“	”	“	”	“	20.000
1500	“	”	“	”	“	25.000
2000	“	”	“	”	“	30.000
3000	“	”	“	”	“	40.000
4000	“	”	“	”	“	50.000
5000	“	”	“	”	“	70.000
6000	“	”	“	”	“	100.000
8000	“	a vármegyékben	”	“	“	100.000
10.000	“	”	“	”	“	150.000
12.000	“	”	“	”	“	200.000
15.000	“	”	“	”	“	250.000

12.) A Jogügyi Bizottság szükségesnek tartja az anyanyelv használata jogának megvédését javasolván a következő szankciókat:

„Aki abból a célból, hogy a nyelvhasználat jogának gyakorlását akadályozza, az ellen tudva alaptalan kifogást emel, a jog érvényes [?] megghiusítani törekszik, annak gyakorlását bármilyen módon gátolja, a rendelet bármely intézkedését tudatosan megszegi, az együttlakók békéje elleni bűncselekményt követ el és két évig terjedő [szabadságvesztéssel] büntetendő. – A szabadságvesztés büntetés kiszabása esetében [?] mind a hivatalvesztés és a politikai jogok gyakorlatának felfüggesztése is megállapítandó. A bűnvádi eljárást hivatalból kell megindítani.

IV. Közbiztonság

A Jogügyi Bizottság fenntartja a közbiztonságra vonatkozóan már megfogalmazott véleményét a következő szöveggel:

13.) A közbiztonság megvédése elsősorban a központi államhatalom feladata, – mivel csak ez adhat általános irányelveket, gyakorolhat általános ellenőrzést és biztosíthatja a közbiztonsági szolgálat egységét, amelyek nélkül nem biztosítható ennek a szolgálatnak hatékonysága.

14.) Az állam ruházza rá a helyi közigazgatási szervekre a helyi közbiztonsági egységek megszervezését és fenntartását, biztosítván így az illető közigazgatási terület lakosságának együttműködését s ezáltal elkerülvén azt az ellenszenvet, amely a nem demokratikus rendszerekben a közbiztonsági szervek és a lakosság között uralkodott.

15.) A Jogügyi Bizottság a Kolozsvárt létező közbiztonsági szerveket olyanoknak tekintti, mint amelyek elvileg megfelelő módon szerveztettek meg, – ezt a szervezetet azonban ideiglenes jellegűnek tekintti, amíg az államhatalom a fenti vélemények szellemében megszervezi a központi vezetést és ellenőrzést.

16.) Kolozsvár város polgármestere és Kolozs megye alispánja⁵⁹² hivassanak fel az elnöki tanács által, hogy dolgozzanak ki, szakértők közreműködésével, a városi illetve a vármegyei rendőrség részére egy szervezési és működési szabályzatot.

592 Tudor Bugnariu és dr. Csögör Lajos

17.) A Jogügyi Bizottságnak az a véleménye, hogy a közbiztonsági szolgálat hatékonyságának biztosítása céljából a rendőrség tagjai képeztesse ki, kapjanak egyenruhát és fegyvert.

18.) A vármegyei Főispán úr⁵⁹³ kéressék fel az elnöki bizottság utján, hogy haladéktalanul állapítsa meg azokat a kritériumokat, amelyek alapján a politikai természetű letartoztatások helyett foghatnak.

V. Háborús bűnösök

Tárgyalás alá vétetvén Kolozs vármegye főispánjának 1944. dec. 9-én kelt 1777. sz. megkeresése, a Jogügyi Bizottság a következő véleményt adja:

19.) Általánosságban háborús bűnösök azok a polgári személyek, akik tevékeny részt vettek a jelenlegi háború előidézésében, előkészítésében és vezetésében.

20.) Észak-Erdély szempontjából háborús bűnös az a személy, aki az 1933. évtől kezdve, a közvélemény befolyására alkalmas módon, előszóval vagy írásban, fajok, népek vagy vallások közötti ellentétet, gyűlölködést vagy lebecsülést szított.

21.) Különösen háborús bűnösnek tekintendő az a személy, aki a fent írt bűncselekményt, mint valamely kormány tagja, a kormány képviselővel megbízott tisztviselő, képviselő vagy szenátor, valamelyik vallásfelekezetnek lelkesze vagy ligai vezetője, az ifjúság nevelésével, vezetésével vagy felügyeletével megbízott személy, valamely politikai pártnak vagy közművelődési, gazdasági, vallási és jótékonsági intézménynek országos, megyei vagy törvényhatósági vezetőségi tagja, – valamely időszaki sajtótermék kiadója, szerkesztője vagy állandó munkatársa, valamely tudományos vagy irodalmi munkának szerzője, ebben a minőségben követte el.

22.) Háborús bűnös az a személy aki országának a háromhatalmi egyezményhez való csatlakozása érdekében propagandát fejtett ki vagy a csatlakozás kimondásához, mint a kormánynak, a képviselőháznak vagy a főrendi háznak tagja szavazatát adta. – Súlyosbító körülménynek számít, ha az illető személy a Németország oldalán folytatandó harc szükségességét azután is fenntartotta, hangoztatta, miután Olaszország kilépett a háborúból.

23.) a 20.), 21.), 22.) alattiaknál súlyosbító körülménynek számít, ha a háborús bűnös ilyen magatartása következtében lényegesebb vagyoni előnyhöz vagy társadalmi előhaladáshoz jutott.

24.) Háborús bűnös az, aki országának alkotmányával és a jogegyenlőség elvével ellentétben olyan törvények és törvényerejű rendeletek, végrehajtási utasítások megszövegezésében, megszavazásában vagy utólagos jóváhagyásában vett részt, amelyek az állampolgárok egy részének bizonyos fajhoz, nemzetiséghez vagy vallásfelekezethez tartozása miatt erkölcsi vagy vagyoni károsodást okoztak.

25.) Háborús bűnösnek tekintendő az a személy, aki mint valamely kormány tagja vagy valamely közigazgatási hatóságnak vagy autonóm testületnek vezetője, utasítást adott az alkotmányellenes vagy nem demokratikus törvények és rendeletek végrehajtására, – valamint az a személy is, aki ezeket a törvényeket és

593 Vasile Pogăceanu

rendeleteket túlbuzgósággal vagy embertelenül hajtotta végre, – végül az a személy is, aki ezeknek a fasiszta törvényeknek és rendeleteknek végrehajtásából anyagi előnyt szerzett.

26.) Háborús bűnösnek tekintendő az a személy, aki huzamos és hatékony tevékenységet fejtett ki olyan politikai párt vagy szervezet érdekében, amely párt vagy szervezet az előbbi véleményekben említett törvényeket és rendeleteket megszavazta, illetve ezeket kifejezett módon törvényeseknek és szükségeseknek tekintette és jelentette ki.

27.) Antidemokratikus magatartás miatt bűnösöknek tekintendők azok a személyek, akik az érvényben lévő törvényekkel és rendeletekkel ellentétben vagy ezeknek túlbuzgó módon való végrehajtásával a testi és szellemi munkások politikai, gazdasági, közművelődési és jótékonyági intézményeit és szakszervezeteit szervezkedésükben és működésükben meggátolták és akik üldözték vagy becsmérelték ezeket a szervezeteknek vezetőit és tagjait, valamint azok, akik a dolgozó osztályok és ezeknek intézményei ellen gyűlöletet szítottak.

28.) Miután nincs semmi olyan speciális törvény, amely megfelelő rendelkezéseket tartalmazna a háborús bűnösök megbüntetésére, megfelelő módon alkalmazandók a Btk. 171, 172, §-i a nemzet, vallás és osztály elleni izgatásra vonatkozóan, a Btk. 471 és köv. §-i a hivatalos hatalommal való visszaélésre vonatkozóan, alkalmazható még az 1914. évi XLI. t.c. a becsület védelméről, esetleg az állami rend biztosítására vonatkozó 1921-évi III. t.c.

29.) A vádat az ügyészség indítja meg, saját kezdeményezéséből vagy valamely feljelentés alapján. Azok a személyek, akik erkölcsi vagy anyagi személyes érdekeiben sértve érzik magukat, közvetlenül is fordulhatnak az igazságügyi hatóságokhoz. Elévülési kifogás nem vehető figyelembe.

30.) A Jogügyi Bizottságnak az a véleménye, hogy a háborús bűnösök feletti ítélezésben a leghivatottabb az esküdtbírótság volna, amelynek működését felfüggesztette az antidemokratikus és fasiszta 6898/1919. M. E. rendelet. – A Bp. 337–352., 363–369 és a Bp. 1–28 §-ai megfelelően egyszerűsíthetők volnának.

31.) A háborús bűncselekményeknek nagy részét társadalmi úton lehetne kivizsgálni és büntetni. A hivatás-szervezetek maguk is megfogják találni azokat a módokat és lehetőségeket, amelyek mellett a háborús bűnösök, jogegyenlőség ellenségei, a népek, fajok és vallások közötti ellentétnek, gyűlölségnek és lebecsülésnek szítói, az embertelen és erőszakos magatartásúak jól kiérdemelt büntetésüket elnyerhetik.

A jegyzőkönyv lezárattott és aláíratott.⁵⁹⁴

Kmf.

Erdélyi Múzeum-Egyesület Levéltára, Nagy György-hagyaték, Demeter-archívum, közéleti dokumentumok-csomó, sz. n.

594 Kézzel írt, és három olvashatatlan aláírás.

24.
A FELSZABADÍTOTT TERÜLETEK
ROMÁN DEMOKRATA SZÖVETSÉGE KOLOZSVÁRI SZERVEZETÉNEK
NYILATKOZATA ÉSZAK-ERDÉLY STÁTUSÁNAK KÉRDÉSÉBEN

Kolozsvár, 1944. december 30.

A Román Demokrata Szövetség⁵⁹⁵ kéri, hogy előzetesen hozzanak egy elvi nyilatkozatot, nemcsak az Országos Demokrata Arcvonal⁵⁹⁶ kolozsvári szervezetének küldöttei által, akiket a minimális együttműködési terv kidolgozására korlátozott bizottságba küldtek, hanem a *kolozsvári Román Demokrata Szövetséget alkotó összes csoportosulás*⁵⁹⁷ által aláírva, amely nyilatkozat kategorikusan és minden félremagyarázási lehetőség nélkül szögezze le a felszabadult területek szuverenitásának kérdését.

Ezen ünnepélyes nyilatkozat hiányában a Román Demokrata Szövetség nem tudja az együttműködés alapjait megvitatni a kolozsvári Országos Demokrata Arcvonallal.

A Román Demokrata Szövetség szükségesnek tartja felvetni ezt az előzetes elvi kérdést, mivel a *szakbizottságok néhány exponens képviselője* vitatta Romániának a felszabadult Erdélyhez, sőt az egész Erdélyhez való joga legális alapjait.

A Román Demokrata Szövetség az Országos Demokrata Arcvonaltól kapott három átirat tartalmából megállapította, hogy az elismeri az 1944. szeptember 12-i fegyverszüneti egyezmény kétségbevonhatatlan hatályát a felszabadult Erdély közjogi helyzetére vonatkozóan. Mivel azonban ezen átiratok megfogalmazásából *csupán burkolt módon következnek*, de nem tűnik ki nyilvánvalóan és szó szerint Romániának a felszabadult területek fölötti joga legalitásának az elismerése, a Román Demokrata Szövetség – minden kétértelműség kizárása érdekében – kénytelen felvetni a szuverenitás előzetes kérdését.

A Román Demokrata Szövetség nem vetette volna fel ezt a kérdést, mivel a Román Állam minden jó állampolgáráról feltételezte, hogy a szuverenitás kérdését vitán felülinek tartja. Nem a Román Demokrata Szövetség vetette fel tehát ezt a kérdést, amelynek tulajdonképpen nincs mit keresnie egyes szakbizottságok vitáiban, – melyeket a helyi kolozsvári közigazgatás tanácsokkal való megsegítése céljából hoztak létre –, hanem az Országos Demokrata Arcvonalból egyesek gyakran kétértelmű, sőt néha éppenséggel kategorikus és több mint egyértelmű magatartása. Nem elég csupán a román központi szervezetekhez⁵⁹⁸ tartozni, de

595 A Szövetség megalakulásakor a Felszabadított Erdély Román Demokrata Szövetsége nevet fogadták el. December 9-től azonban a szervezet hivatalos neve: „A Felszabadított Területek Román Demokrata Szövetsége”. A korabeli sajtóban és egyéb forrásokban azonban sokszor csak egyszerűen Román Demokrata Szövetség nevet használnak, februártól pedig hivatalosan is ezt az utóbbi változatot tüntetik fel a szervezet jegyzőkönyveiben is.

596 Szó szerinti fordításban: Nemzeti Demokratát Front.

597 A Nemzeti Parasztpárttól és a Nemzeti Liberális Párttól van szó.

598 A pártok, illetve az ODA bukaresti központjairól van szó.